

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW**

DIH -74- 90/(20)/13/BS

Warszawa, dn. 11 grudnia 2013 r.

DECYZJA DIH – 2 Nr 96 /2013

Na podstawie art. 24 ust. 1, 4 i 5 w związku z art. 12 ust. 1, art. 7 ust. 1 pkt 1 oraz art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw (Dz. U. Nr 169, poz. 1200 ze zm.) po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego wszczętego z urzędu w sprawie zobowiązania kontrolowanego do uiszczenia kwoty stanowiącej równowartość kosztów przeprowadzonych badań próbki benzyny bezołowiowej 98 niespełniającej wymagań jakościowych, Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów zobowiązuje przedsiębiorcę Tomasza Pietrzyka prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Przedsiębiorstwo Handlowo – Usługowe „OIL-TOM” Tomasz Pietrzyk z siedzibą w miejscowości Nowe Chechło do uiszczenia na rachunek Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów kwoty **988,92 zł** (słownie: dziewięćset osiemdziesiąt osiem złotych dziewięćdziesiąt dwa grosze) (łącznie kwota z VAT) stanowiącej równowartość kosztów przeprowadzonych badań laboratoryjnych próbki benzyny bezołowiowej 98 o numerze 0610/13/8470.

Uzasadnienie

Pismem z dnia 26 lipca 2013 r. Śląski Wojewódzki Inspektor Inspekcji Handlowej przekazał Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów protokół kontroli wraz z materiałami kontroli przeprowadzonej na Stacji Paliw O-T w Żorach, ul. Katowicka 7 należącej do przedsiębiorcy Tomasza Pietrzyka prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Przedsiębiorstwo Handlowo – Usługowe „OIL-TOM” Tomasz Pietrzyk z siedzibą w miejscowości Nowe Chechło (dalej także: „Przedsiębiorca” lub „Strona”). W trakcie kontroli przeprowadzonej w dniu 5 czerwca 2013 r. na ww. stacji paliw, inspektorzy reprezentujący Śląskiego Wojewódzkiego Inspektora Inspekcji Handlowej pobrali do badań z partii liczącej 4969 litrów próbki benzyny bezołowiowej 98, tj. próbkę numer

0610/13/8470 i próbkę kontrolną numer 6469/13/8470 w ilości 4,8 litrów każda, na podstawie protokołu pobrania próbek paliw nr 001802.

Następnie inspektorzy reprezentujący Śląskiego Wojewódzkiego Inspektora Inspekcji Handlowej w dniu 5 czerwca 2013 r. przekazali próbki benzyny bezołowiowej 98 do akredytowanego, niezależnego laboratorium Polcargó International Sp. z o. o. w Szczecinie (Pracownia Analiz Paliw w Chorzowie) według protokołu przyjęcia do badania numer 115/2013.

Badania laboratoryjne przeprowadzone przez akredytowane, niezależne laboratorium Polcargó International Sp. z o. o. w Szczecinie (sprawozdanie z badań nr 9C-3261-13) wykazały, że oferowana w dniu kontroli, tj. 5 czerwca 2013 r. benzyna bezołowiowa 98 (o numerze próbki 0610/13/8470), nie spełnia wymagań jakościowych określonych w obowiązującym w dniu kontroli § 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 9 grudnia 2008 r. w sprawie wymagań jakościowych dla paliw ciekłych (t. j. Dz. U. 2013 poz. 1058), z uwagi na zawyżoną zawartość związków organicznych zawierających tlen – Etery z 5 lub więcej atomami węgla, której wynik badania wyniósł 15,9 %(V/V), przy wymaganiach jakościowych max. 15 %(V/V).

Pismem z dnia 13 czerwca 2013 r. Śląski Wojewódzki Inspektor Inspekcji Handlowej w Katowicach, poinformował Stronę o wynikach badań próbki benzyny bezołowiowej 98 pobranej w dniu 5 czerwca 2013 r. o numerze 0610/13/8470, przekazał egzemplarz protokołu z badań o numerze 9C-3261-13 oraz poinformował o możliwości złożenia wniosku o zbadanie próbki kontrolnej. Pismem z dnia 17 czerwca 2013 r. kontrolowany złożył wniosek o zbadanie próbki kontrolnej o numerze 6469/13/8470.

Badania laboratoryjne przeprowadzone przez akredytowane, niezależne laboratorium J. S. HAMILTON POLAND S. A. w Gdyni (sprawozdanie z badań nr PP/89684) wykazały, że oferowana w dniu kontroli, tj. 5 czerwca 2013 r. benzyna bezołowiowa 98 (o numerze próbki kontrolnej 6469/13/8470), nie spełnia wymagań jakościowych określonych w obowiązującym w dniu kontroli § 1 pkt 1 rozporządzenia, z uwagi na zawyżoną zawartość związków organicznych zawierających tlen – Etery z 5 lub więcej atomami węgla, których wynik wyniósł 17,4 %(V/V), przy wymaganiach jakościowych max. 15 %(V/V).

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów mając na uwadze wyniki badań laboratoryjnych przeprowadzonych przez laboratorium Polcargó International Sp. z o. o. w Szczecinie na podstawie art. 61 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2013 r. poz. 267), pismem z dnia 7 sierpnia 2013 r., powiadomił Przedsiębiorcę, jako stronę postępowania, o wszczęciu postępowania administracyjnego w sprawie dotyczącej ustalenia wysokości należności pieniężnej stanowiącej równowartość kosztów przeprowadzonych badań próbki benzyny bezołowiowej 98 oraz zobowiązania przedsiębiorcy do jej uiszczenia na rachunek Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Przedsiębiorca został także poinformowany, że przed wydaniem decyzji kończącej postępowanie w sprawie, jako stronie biorącej udział w postępowaniu administracyjnym przysługuje, na podstawie art. 10 Kodeksu postępowania administracyjnego, prawo wypowiedzenia się, co do

zebranych dowodów i materiałów oraz żądań zgłoszonych w trakcie postępowania, a także prawo do składania wniosków dowodowych. Pismem z dnia 20 sierpnia 2013 r. Strona reprezentowana przez radcę prawnego wniosła o:

- zwrócenie się do akredytowanego przy Zarządzającym laboratorium w celu wyjaśnienia zaistniałych rozbieżności pomiędzy wynikami badań próbki i próbki kontrolnej benzyny bezołowiowej 98,

- zwrócenie się do akredytowanego przy Zarządzającym laboratorium o ponowne przeprowadzenie badania zaplombowanej w toku kontroli próbki benzyny bezołowiowej 98 należącej do Kontrolowanego i zastosowanie postanowień normy PN- EN ISO 22854 lub normy PN- EN 1601 do zbadania próbki.

Pismem z dnia 29 sierpnia 2013 r. Strona reprezentowana przez radcę prawnego wniosła o:

- ponowne przeprowadzenie badania zaplombowanej w toku kontroli próbki benzyny bezołowiowej 98 należącej do Kontrolowanego w celu wyjaśnienia rozbieżności pomiędzy dotychczasowymi wynikami laboratoriów badających próbki paliwa, gdyż tychże dodatkowych badań odmówił Wojewódzki Inspektorat Inspekcji Handlowej w Katowicach,

- podjęcie działań w celu wyjaśnienia rozbieżności pomiędzy wynikami badań zgodnie z postanowieniami normy PN- EN ISO 4259.

Strona w ww. piśmie twierdzi, iż Laboratorium przeprowadzające badanie próbki kontrolnej powinno zastosować inną normę, aniżeli uprzednio zastosowaną, tj. normę PN- EN ISO 22854.

Strona podnosi również, czy w toku przeprowadzonej kontroli, w trakcie pobierania do badań próbek benzyny bezołowiowej 98, inspektorzy nie doprowadzili własnym działaniem do zanieczyszczenia pobranej próbki oraz czy pobrana próbka była przechowywana w odpowiedniej temperaturze.

W dniu 8 października 2013 r. Strona zapoznała się z aktami sprawy toczącego się postępowania administracyjnego.

W dniu 11 października 2013 r. do Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wpłynęło pismo Strony z dnia 8 października 2013 r., zawierające stanowisko kontrolowanego w sprawie, podsumowujące dotychczasowe wyniki prowadzonego postępowania.

Strona w ww. piśmie konsekwentnie stoi na stanowisku, iż wyjaśnienia Laboratoriów do których zwrócił się Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów są ogólnikowe i nie wyjaśniają istoty problemu oraz są sprzeczne z przepisami rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 25 marca 2010 r. w sprawie metod badania jakości paliw ciekłych oraz normy PN- EN ISO 4259. Strona twierdzi, iż norma PN- EN 13132:2005 może być stosowana jedynie wtedy, gdy wynik wykaże wartość przedmiotowych związków organicznych do 15%, gdyż powyżej tego parametru norma nie zapewnia odtwarzalności. Natomiast w sytuacji gdy wynik wykaże wartość przedmiotowych związków organicznych powyżej 15% powinna być zastosowana norma PN- EN ISO 22854. Kontrolowany podnosi również, iż laboratoria badające próbkę i próbkę kontrolną nie przeprowadziły

testu porównawczego w oparciu o dwie próbki kontrolne. Strona twierdzi, iż zgodnie z normą PN- EN ISO 4259 w każdym laboratorium należy obliczyć średnią z trzech możliwych do przyjęcia wyników i otrzymane średnie porównać. Następnie, jeśli kwestia sporna nie została rozstrzygnięta należy zaprosić trzecie laboratorium do wykonania oznaczenia przy użyciu trzeciej próbki.

Strona zarzuca, iż laboratoria badające próbki nie potrafią precyzyjnie i dokładnie wyjaśnić dlaczego dla zawartości tlenowych związków organicznych powyżej 15% w kontrolowanym paliwie, nie została ustalona odtwarzalność.

Pismem z dnia 14 października 2013 r. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów przedłużył termin zakończenia postępowania do dnia 31 października 2013 r., a następnie pismem z dnia 31 października 2013 r. przedłużył do dnia 21 listopada 2013 r.

W dniu 4 listopada 2013 r. do Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wpłynęło kolejne pismo z dnia 30 października 2013 r., do którego dołączone zostało pismo Wojewódzkiego Inspektoratu Inspekcji Handlowej w Katowicach z dnia 21 października 2013 r. oraz pismo Strony z dnia 30 października 2013 r., będące odpowiedzią kontrolowanego na pismo organu kontroli z dnia 21 października 2013 r.

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił i stwierdził:

Przedsiębiorca Tomasz Pietrzyk prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą Przedsiębiorstwo Handlowo – Usługowe „OIL-TOM” Tomasz Pietrzyk z siedzibą w miejscowości Nowe Chechło, wprowadził do obrotu benzynę bezołowiową 98 niespełniającą wymagań jakościowych określonych w rozporządzeniu w sprawie wymagań jakościowych dla paliw ciekłych, wydanym na podstawie art. 3 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw (Dz. U. Nr 169, poz. 1200 ze zm.), zwanej dalej „ustawą o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw”.

Zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw, paliwa transportowane, magazynowane, wprowadzane do obrotu oraz gromadzone w stacjach zakładowych powinny spełniać wymagania jakościowe określone dla danego paliwa, ze względu na ochronę środowiska, wpływ na zdrowie ludzi oraz prawidłową pracę silników zamontowanych w pojazdach, ciągnikach rolniczych, a także maszynach nieporuszających się po drogach. Zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 1 ustawy o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw zabrania się transportowania, magazynowania, wprowadzania do obrotu oraz gromadzenia w stacjach zakładowych paliw ciekłych, jeżeli nie spełniają wymagań jakościowych określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 3 ust. 2 pkt 1 lub art. 6 ust. 3 ustawy o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw.

W związku z wnioskiem Strony zawartym w piśmie z dnia 20 sierpnia 2013 r. o zwrócenie się do akredytowanego przy Zarządzającym laboratorium w celu wyjaśnienia, jej zdaniem zaistniałych

rozbieżności pomiędzy wynikami próbki a próbki kontrolnej benzyny bezołowiowej 98, Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów pismami z dnia 28 sierpnia 2013 r. zwrócił się do akredytowanych, niezależnych laboratoriów Polcargo International Sp. z o. o. w Szczecinie oraz J. S. HAMILTON POLAND S. A. w Gdyni o wyjaśnienie tychże rozbieżności pomiędzy wynikami badań próbek

Akredytowane, niezależne laboratorium Polcargo International Sp. z o. o. w Szczecinie, badające próbkę 0610/13/8470, w piśmie z dnia 4 września 2013 r. podkreśliło, iż wynik uzyskany w laboratorium wynosił 15,9 % (V/V), przekraczając wartość dopuszczalną o 0,9% (V/V) w związku z czym nie spełniał wymagań jakościowych określonych w obowiązującym w dniu kontroli § 1 pkt 1 rozporządzenia z uwagi na zawyżoną zawartość związków organicznych zawierających tlen – Etery z 5 lub więcej atomami węgla. Laboratorium zauważyło, iż oba laboratoria oceniły próbkę jako niespełniającą wymagań wg rozporządzenia. Zauważyło też, że różnica między wynikami uzyskanymi przez oba laboratoria wyniosła 1,5%. Norma PN-EN 13132:2005, wg której wykonano badania podaje odtwarzalność dla metody badawczej dla zawartości związków organicznych zawierających tlen – Etery z 5 lub więcej atomami węgla maksymalnie dla 15%, czyli maksymalnej dopuszczalnej zawartości. Dla tej zawartości odtwarzalność wynosi 1%. Odtwarzalność powyżej 15% nie została ustalona, być może dlatego, że nie ma to już istotnego znaczenia, gdyż wynik i tak jest poza dopuszczalnym zakresem.

Akredytowane, niezależne laboratorium J. S. HAMILTON POLAND S. A. w Gdyni badające na wniosek Kontrolowanego próbkę kontrolną 6469/13/8470 również uzyskało wynik przekraczający wartość określoną w ww. rozporządzeniu o 2,4 % (V/V). Wskazało, że wyniki badań są poza zakresem i oznaczenie różnic pod względem precyzji nie jest możliwe.

W ocenie Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów do oceny wyników dwóch oznaczeń próbki i próbki kontrolnej benzyny bezołowiowej 98, należy posiłkować się zapisem pkt 10.2 normy metodycznej PN-EN 13132 Ciekłe przetwory naftowe – Oznaczenie tlenowych związków organicznych i całkowitej zawartości organicznej związanego tlenu metodą chromatografii gazowej z przełączeniem kolumny, zgodnie z którym „Różnica pomiędzy dwoma pojedynczymi i niezależnymi wynikami uzyskanymi przez różnych wykonawców, pracujących w różnych laboratoriach, na identycznym materiale badawczym, w długim czasie, przy normalnym i poprawnym wykonaniu oznaczenia, może przekroczyć podane wartości tylko w jednym przypadku na dwadzieścia”.

Oznacza to, że rozbieżności pomiędzy wynikami badań, w zakresie parametru zawartość związków organicznych zawierających tlen – Etery z 5 lub więcej atomami węgla uzyskanymi w różnych laboratoriach są naturalne i wynikają z warunków odtwarzalności, w jakich wykonywane są badania i zdarzają się przypadki, co dopuszcza norma, iż wyniki otrzymane w dwóch różnych laboratoriach będą się od siebie różnić w jednym przypadku na dwadzieścia, co ma miejsce w niniejszej sprawie, niemniej jednak w ocenie Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, różne wyniki uzyskane przez laboratoria nie mają znaczenia w sprawie.

Należy podkreślić, iż na podstawie dwóch pojedynczych wyników badań próbki i próbki kontrolnej benzyny bezołowiowej 98, paliwo zostało określone jako niespełniające wymagań jakościowych.

Norma PN-EN ISO 13132, wg której wykonano badania, podaje odtwarzalność dla metody badawczej na zawartość związków organicznych zawierających tlen maksymalnie do 15%, czyli odpowiadającej maksymalnej dopuszczalnej zawartości określonej w rozporządzeniu Ministra Gospodarki w sprawie wymagań jakościowych. Dla tej zawartości (15%) odtwarzalność wg normy wynosi 1%. Powyżej 15% zawartości związków organicznych zawierających tlen nie została w normie ustalona odtwarzalność, ponieważ wynik i tak znajduje się poza dopuszczalnym zakresem.

Należy podkreślić, iż każde akredytowane laboratorium, w tym również Laboratorium Polcargo International Sp. z o. o. w Szczecinie oraz badające próbkę kontrolną Laboratorium J. S. HAMILTON POLAND S. A. w Gdyni, jest zobligowane przez Polskie Centrum Akredytacji do brania udziału w badaniach biegłości i badaniach międzylaboratoryjnych potwierdzających kompetencje techniczne w obszarze akredytowanych badań. Laboratorium Polcargo International Sp. z o. o. w Szczecinie bierze systematycznie udział w międzynarodowych badaniach biegłości organizowanych przez Institute for Interlaboratory Studies Spijkenisse, the Netherlands uzyskując wyniki zadawalające. Laboratorium J. S. HAMILTON POLAND S. A. w Gdyni bierze udział w badaniach biegłości zgodnie z zaleceniami normy PN- EN ISO/IEC 17025. W ostatnim badaniu biegłości laboratorium to wykazało kompetencje w zakresie badania zawartości związków tlenowych.

Odnosząc się do wniosku Strony zawartego w piśmie z dnia 29 sierpnia 2013 r. oraz w piśmie z dnia 8 października 2013 r. o podjęcie działań w celu wyjaśnienia jego zdaniem rozbieżności pomiędzy wynikami badań zgodnie z postanowieniami normy PN- EN ISO 4259, Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów zważył, co następuje.

W rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 9 grudnia 2008 r. w sprawie wymagań jakościowych dla paliw ciekłych (Dz. U. Nr 221, poz. 1441 ze zm.) w jego załączniku nr 1 znajduje się zapis, iż wyniki poszczególnych pomiarów należy interpretować zgodnie z kryteriami podanymi w normie PN-EN ISO 4259 Przetwory naftowe. Wyznaczanie i stosowanie precyzji metod badania.

Jak wynika z wprowadzenia do ww. normy i jej zakresu, norma opisuje sposób statystycznej obróbki wyników badań opartych na danych statystycznych oszacowań precyzji w celu kontroli jakości oraz sprawdzenia zgodności z wymaganiami, właściwości produktów naftowych znormalizowanymi metodami badań. Norma opisuje między innymi metodę obliczania precyzji na podstawie wyników badań międzylaboratoryjnych oraz procedurę, którą należy zastosować przy interpretacji wyników badań laboratoryjnych, zarówno w odniesieniu do precyzji metod, jak i do granicznych wartości przyjętych w wymaganiach (Rozdziały od 7 do 10).

Zgodnie z systemem monitorowania i kontrolowania jakości paliw realizowanym przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów ocena zgodności ze specyfikacją dla danego

paliwa, dokonywana jest według normy PN-EN ISO 4259: 2009, pkt. 9.3 Tolerancja wyniku oznaczenia u odbiorcy.

Do zadań laboratorium należy stwierdzenie, na podstawie wyników przeprowadzonych badań, czy badane paliwo spełnia wymagania jakościowe określone prawem, czy też ich nie spełnia.

Według zapisu normy PN-EN ISO 4259: 2009, właściwości próbki produktu naftowego nie spełniają granic wymagań z 95% poziomem ufności tylko wtedy, gdy wynik X przekracza wartość tolerancji T , co miało miejsce w niniejszej sprawie.

Stosownie do obowiązujących przepisów, ustawy o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw, laboratorium dokonuje takiej oceny na podstawie wyniku badania jednej próbki dostarczonej przez inspektorów Inspekcji Handlowej. Dotyczy to odpowiednio badania próbki i próbki kontrolnej (próbki kontrolnej na wniosek Kontrolowanego). Badanie próbek odbywa się w dwóch niezależnych i akredytowanych laboratoriach w odstępie czasowym. Wyniki badań próbki badanej jako pierwszej nie są znane laboratorium badającemu próbkę kontrolną.

Dlatego też interpretacji wyników badania poszczególnego pomiaru (jednej próbki) należy dokonać zgodnie z kryteriami, o których mowa w normie PN-EN ISO 4259 w rozdziale 9 – Kontrola jakości na podstawie wymagań. Informacje zawarte w rozdziale 9 ww. normy umożliwiają ocenę jakości produktu na podstawie wymagań, w przypadku, gdy do dyspozycji jest tylko pojedynczy wynik, czyli tak jak w przypadku badania próbki paliwa pobranej do badań w ramach systemu monitorowania i kontrolowania jakości paliw. Dlatego też laboratorium oceniające na podstawie otrzymanego wyniku badań, czy spełnione są wymagania jakościowe określone w odpowiednich przepisach prawnych, dokonuje oceny z uwzględnieniem wymagań pkt 9.3 normy PN-EN ISO 4259, co miało miejsce w przypadku próbki 0610/13/8470 ($T = \leq 15 + 0,6$ wynik badania 15,9% (V/V)) oraz próbki kontrolnej 6469/13/8470 ($T = \leq 15 + 0,6$ wynik badania 17,4% (V/V)), gdzie T oznacza tolerancję.

Uzyskane przez laboratoria powyższe wyniki badań zostały zamieszczone w protokołach z badań zarówno próbki 0610/13/8470, jak również próbki kontrolnej 6469/13/8470, a w części „Ocena wyników” i „Używane formuły”, tych protokołów z badań wskazały jednoznacznie, że kierowały się postanowieniami pkt 9.3 normy PN-EN ISO 4259 i że w zakresie badanych parametrów, próbka paliwa nie spełnia wymagań rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 9 grudnia 2008 r. w sprawie wymagań jakościowych dla paliw ciekłych (Dz. U. z 2008 r. Nr 221, poz. 1441 ze zm.) ze względu na zawyżoną zawartość związków organicznych zawierających tlen – Etery z 5 lub więcej atomami węgla.

Zgodnie z pkt 9.3 – „Tolerancja wyniku oznaczania u odbiorcy” ww. normy, odbiorca, który nie ma innego źródła informacji o rzeczywistej wartości badanej właściwości niż pojedynczy wynik, powinien przyjąć, że właściwości produktu nie spełniają granic wymagań z 95% poziomem ufności. Prezentacja oceny partii paliwa odbywa się za pomocą pojedynczego wyniku uzyskanego przez laboratorium badające próbkę.

Kontrolowany błędnie więc przyjął, iż w sprawie występują sporne wyniki i wówczas obydwaj laboratoria przeprowadzające badania powinny porozumieć się ze sobą i porównać sposoby wykonywania oznaczeń oraz aparaturę, a po dokonaniu tych czynności, że należy wykonać test porównawczy między laboratoriami w oparciu o dwie próbki kontrolne. Wyniki obu akredytowanych laboratoriów jednoznacznie wskazują, że paliwo nie spełnia wymagań określonych w przepisach.

Należy zaznaczyć, iż zgodnie z art. 17 ust. 1 ustawy o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw inspektor w toku postępowania kontrolnego pobiera dwie próbki (próbkę i próbkę kontrolną), z których jedna badana jest z urzędu, a druga – próbka kontrolna – na wniosek Kontrolowanego. System, o którym mowa w art. 11 ust. 1 ustawy, został tak skonstruowany, że pobiera się tylko dwie próbki. Jedynie we wspomnianym na wstępie art. 27 ust. 2 zawarty jest tryb postępowania z pozostałościami po próbkach oraz próbkami kontrolnymi, które nie zostały poddane badaniom. Powyższe pozostałości i próbki kontrolne podlegają, na wniosek wojewódzkiego inspektora Inspekcji Handlowej, komisyjnemu zniszczeniu przez akredytowane laboratorium przeprowadzające badania. Nie podlegają one dalszym badaniom.

Stosowana przez laboratoria procedura badań, wbrew temu co twierdzi Strona, była zgodna z normą PN-EN ISO 4259. Postanowienia tej normy nie mogą być rozumiane w sposób sprzeczny z ustawą o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw (np. sugestie Strony dotyczące badania trzeciej próbki).

Nawiązując do wniosku Strony o zwrócenie się „do akredytowanego przy Zarządzającym laboratorium” o ponowne przeprowadzenie badania zaplombowanej w toku kontroli próbki benzyny bezołowiowej 98 należącej do Kontrolowanego i zastosowanie postanowień normy PN- EN ISO 22854 lub normy PN- EN 1601 do zbadania tej próbki, należy stwierdzić, że jest on bezzasadny.

Na wstępie należy wyjaśnić, że wg art. 12 ust. 1 ustawy o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw „Zarządzającym” jest Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Przy Prezesie Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów nie są akredytowane laboratoria jak sugeruje Strona. Laboratoria uzyskują akredytację, na zasadach określonych w przepisach o systemie oceny zgodności, do wykonywania badań jakości paliwa (art. 2 ust. 1 pkt 20), tj. ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. o systemie oceny zgodności (Dz. U. z 2010 r. Nr 238, poz. 935 ze zm.)

Śląski Wojewódzki Inspektor Inspekcji Handlowej działał zgodnie z powołanymi wyżej przepisami art. 17 ust. 1 ustawy o systemie monitorowania i kontrolowania, w toku postępowania kontrolnego inspektorzy pobrali dwie próbki (próbkę i próbkę kontrolną), z których jedna badana była z urzędu, a druga – próbka kontrolna – na wniosek strony.

Wyżej wskazano również, że zgodnie z art. 27 ust. 2 ustawy o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw pozostałości po próbkach oraz próbki kontrolne niepoddane badaniom podlegają, na wniosek wojewódzkiego inspektora Inspekcji Handlowej, komisyjnemu zniszczeniu przez akredytowane laboratorium przeprowadzające badania. Strona wniosowała o zbadanie próbki

kontrolnej i próbka ta została zbadana przez akredytowane, niezależne laboratorium J. S. HAMILTON POLAND S. A. w Gdyni (sprawozdanie z badań nr PP/89684). Ustawa nie przewiduje pobrania do badań żadnych innych próbek. Uwzględniając powyższe, nie ma zatem fizycznej możliwości badania kolejnych próbek paliwa, jak sugeruje Kontrolowany, z powodu braku materiału badawczego i brak jest podstawy prawnej do podjęcia takich badań.

W rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 25 marca 2010 r. w sprawie metod badania jakości paliw ciekłych (Dz. U. 2010 Nr 55, poz. 332 ze zm.) wymienione zostały równoważnie trzy metody badania zawartości tlenu. W pkt 13 opisano oznaczenie zawartości związków organicznych zawierających tlen. Według pkt 13.1 cz. I załącznika do rozporządzenia oznaczanie zawartości tlenu w sposób określony w pkt 13 lit. a, sposób wykonania oznaczenia, stosowane odczynniki, materiały, rodzaj aparatury, sposób obliczania i podawania wyników, precyzję metody, a także sporządzanie sprawozdania z badania określa norma PN-EN 13132. W przypadku oznaczania zawartości tlenu w sposób określony w pkt 13 lit. b, stosuje się normę PN-EN 1601, a oznaczania zawartości tlenu w sposób określony w pkt 13 lit. c stosuje się normę PN-EN ISO 22854. Wyżej wymienione normy są równoważne, co oznacza, iż w ramach badań może być wykorzystana jedna z ww. norm metodycznych. Jeżeli jednak laboratorium zastosowało metodę wymienioną w pkt 13 lit. a, jak w niniejszej sprawie, powinno stosować normę PN-EN 13132, która w pełni pozwala ustalić, czy wymagania określone w rozporządzeniu w sprawie wymagań jakościowych dla paliw ciekłych dla omawianego parametru są spełnione w badanej próbce.

Oba laboratoria, które przeprowadziły badania próbki i próbki kontrolnej, posiadają akredytację na badanie metodą zgodnie z normą PN-EN 13132. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów nie podziela stanowiska Strony, iż próbka kontrolna powinna być badana według normy PN-EN ISO 22854. Z omawianego pkt 13.1 cz. I załącznika do rozporządzenia taki obowiązek nie wynika.

Należy dodać, iż żadne z akredytowanych, niezależnych laboratoriów współpracujących z Prezesem Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów nie posiada akredytacji na badanie metodą zgodnie z normą PN-EN ISO 22854.

Każda z ww. norm określa metodę ilościowego oznaczenia tlenowych związków organicznych metodą chromatografii gazowej w zakresie do 15 %. Omawiane rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 9 grudnia 2008 r. w sprawie wymagań jakościowych dla paliw ciekłych, również podaje zakres związków tlenowych do 15%. Oznacza to, że zakres stosowanych ww. norm jest odpowiednio dobrany do sprawdzenia, czy paliwo spełnia wymagania jakościowe czy też nie w tym zakresie.

Badania laboratoryjne przeprowadzone przez akredytowane, niezależne laboratorium Polcargo International Sp. z o. o. w Szczecinie (protokół z badań nr 9C-3261-13) wykazały, że oferowana w dniu kontroli, tj. 5 czerwca 2013 r. benzyna bezołowiowa 98 (o numerze próbki 0610/13/8470), nie spełnia wymagań jakościowych określonych w obowiązującym w dniu kontroli § 1 pkt 1 rozporządzenia w sprawie wymagań jakościowych dla paliw ciekłych, z uwagi na zawyżoną

zawartość związków organicznych zawierających tlen – Etery z 5 lub więcej atomami węgla, której wynik badania wyniósł 15,9 %(V/V), przy wymaganiach jakościowych max. 15 %(V/V).

Badania laboratoryjne przeprowadzone przez akredytowane, niezależne laboratorium J. S. HAMILTON POLAND S. A. w Gdyni (protokół z badań nr PP/89684) wykazały, że oferowana w dniu kontroli, tj. 5 czerwca 2013 r. benzyna bezołowiowa 98 (o numerze próbki kontrolnej 6469/13/8470), nie spełnia wymagań jakościowych określonych w obowiązującym w dniu kontroli § 1 pkt 1 rozporządzenia, z uwagi na zawyżoną zawartość związków organicznych zawierających tlen – Etery z 5 lub więcej atomami węgla, której wynik badania wyniósł 17,4 %(V/V), przy wymaganiach jakościowych max. 15 %(V/V).

Odnosząc się do podniesionych przez Stronę wątpliwości, iż w toku przeprowadzonej kontroli, w trakcie pobierania próbek do badań, inspektorzy Inspekcji Handlowej w Katowicach mogli doprowadzić własnym działaniem do zanieczyszczenia pobranej próbki oraz czy pobrana próbka przechowywana była w odpowiedniej temperaturze, należy stwierdzić, że Strona w żaden sposób nie wykazała na jakiej podstawie zgłasza powyższe wątpliwości. Z materiałów zgromadzonych w sprawie wynika, że w dniu 5 czerwca 2013 r. benzyna bezołowiowa 98 została pobrana zgodnie z obowiązującymi przepisami, o czym świadczy protokół z pobrania próbek nr 001802 z dnia 5 czerwca 2013 r. Próbką pobranej benzyny bezołowiowej 98 została również dostarczona w dniu 5 czerwca 2013 r. do akredytowanego, niezależnego laboratorium Polcargo International Sp. z o. o. w Szczecinie (Pracownia Analiz Paliw w Chorzowie) zgodnie z obowiązującymi przepisami, o czym świadczy protokół przyjęcia próbek paliw do badań nr 115/2013. W protokole przyjęcia próbek do badań nr 115/2013 odnotowano, iż próbka nr 0610/13/8470 została dostarczona prawidłowo w szczelnym pojemniku oraz prawidłowo zabezpieczona.

Odnosząc się do stwierdzenia, iż jako kontrolowany należycie wykazał, dołączonymi atestami jakości paliwa, otrzymanymi od producenta paliwa, że nabyte paliwo spełniało normy jakościowe zatem niemożliwe jest, aby dwa akredytowane laboratoria dały różne wyniki, należy stwierdzić, co następuje.

Zgodnie z art. 16 ust. 4 ustawy o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw inspektor jest uprawniony do pobrania próbek ze zbiornika, opakowania jednostkowego lub urządzenia służącego do dystrybucji paliwa. Zgodnie z ww. przepisem do badań pobrano próbkę paliwa znajdującego się w zbiorniku na stacji.

Opierając się na wynikach badań laboratoryjnych przeprowadzonych przez laboratorium Polcargo International Sp. z o. o. w Szczecinie, Prezes UOKiK stwierdził, że pobrana w dniu 5 czerwca 2013 r. próbka benzyny bezołowiowej 98 paliwa oferowanego do sprzedaży nie spełniała wymagań jakościowych określonych w § 1 pkt 1 rozporządzenia, z uwagi na zawyżoną zawartość związków organicznych zawierających tlen – Etery z 5 lub więcej atomami węgla, której wynik badania wyniósł 15,9 %(V/V), przy wymaganiach jakościowych max. 15 %(V/V).

Prezes UOKiK nie podważa wiarygodności dokumentów, przedłożonych przez dostawcę paliwa (świadectw jakości). Nie podlegały one ocenie Prezesa UOKiK, a także paliwo np. w czasie transportu czy u producenta. Prezes UOKiK stwierdza natomiast, że paliwo sprzedawane przez Kontrolowanego w dniu 5 czerwca 2013 r. nie odpowiadało wymaganiom jakościowym określonym dla kontrolowanego paliwa. Okoliczność, że dostarczone na kontrolowaną stację paliw, paliwo posiadało świadectwa jakości, nie stanowi dowodu na to, że sprzedawane przez stację paliwo odpowiadało wymaganiom jakościowym i z tej racji kontrola paliwa podlega wyłączeniu. Takiej regulacji ustawa nie zawiera. Istotne jest przede wszystkim jakie paliwo kontrolowany sprzedaje, a nie jakie kupuje.

Odnosząc się do zarzutów Strony, iż Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów zgodnie z art. 77 w zw. z art. 7 oraz art. 80 kpa ma obowiązek wyczerpującego zebrania oraz rozpatrzenia całego zebranego w sprawie materiału dowodowego, jak i dokonania oceny na podstawie całokształtu zebranego materiału, należy zauważyć co następuje.

Wyrażona w art. 7 Kpa zasada postępowania administracyjnego odnosi się w równym stopniu do zakresu i wnikliwości postępowania wyjaśniającego i dowodowego, jak i do stosowania norm prawa materialnego, to jest do całokształtu przepisów prawnych służących załatwieniu sprawy. Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, pozwalał na pełną i dogłębną analizę sprawy.

W przedmiotowej sprawie Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów działał w oparciu o obowiązujące normy prawne, tj. ustawę o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw. Nadto, Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów odniósł się do zebranego materiału dowodowego i składanych przez Stronę wniosków.

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów działał bez naruszenia zasad wynikających z art. 77 § 1 oraz art. 80 kpa

Wyrażony w art. 77 Kpa obowiązek zebrania i rozpatrzenia całego materiału dowodowego przez organ administracji publicznej należy rozumieć w ten sposób, że organ albo czyni to z własnej inicjatywy, jeżeli uważa za konieczne do prawidłowego rozstrzygnięcia sprawy, albo gromadzi w aktach sprawy dowody wskazane lub dostarczone przez strony, jeżeli mają one znaczenie dla sprawy (co podlega ocenie organu). Analiza zebranych w sprawie dowodów i składanych przez stronę wniosków dowodowych wskazuje, iż zasady powyższe zostały w pełni zrealizowane.

Mając powyższe na względzie, należy podkreślić, iż Strona wydaje się nie zauważać administracyjnego charakteru toczącego się postępowania, w myśl art. 24 ust. 1 ustawy o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw, który stanowi, że jeżeli przeprowadzone badania wykazały, że paliwo nie spełnia wymagań jakościowych określonych w rozporządzeniu, Zarządzający zobowiązuje kontrolowanego, w drodze decyzji, do uiszczenia kwoty stanowiącej równowartość kosztów przeprowadzonych badań. Postępowanie toczące się przed Prezesem Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów zmierza jedynie do wyegzekwowania od Przedsiębiorcy kosztów jakie Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów poniósł w związku z badaniem próbki benzyny

bezołowiowej 98, która nie spełniała wymagań jakościowych określonych w rozporządzeniu. Strona mylnie przyjęła w piśmie z dnia 12 sierpnia 2013 r. oraz z dnia 20 sierpnia 2013 r., że w trakcie przeprowadzonej kontroli, stwierdzono naruszenie jakości paliw polegające na istnieniu w paliwie zawyżonej ilości składnika, który jest używany w celu podwyższenia jakości paliwa i podniesienia jego liczby oktanowej, zatem pojazdy klientów Kontrolowanego nie mogły ulec wskutek tego uszkodzeniu, co w konsekwencji powinno skutkować wyłączeniem odpowiedzialności Kontrolowanego. Należy podkreślić, iż przytoczone przez Stronę wyroki z dnia 1 czerwca 2010 r. II SK 5/10 oraz z 30 września 2011 r. III SK 10/11 dotyczą kary pieniężnej. Postępowanie toczące się przed Prezesem Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów jest postępowaniem administracyjnym, wszczętym z urzędu, dotyczącym zobowiązania kontrolowanego do uiszczenia kwoty stanowiącej równowartość kosztów przeprowadzonych badań próbki benzyny bezołowiowej 98 niespełniającej wymagań jakościowych. Ustalona kwota nie jest karą pieniężną. Stanowisko Strony nie zasługuje na uwzględnienie. Zgodnie z ustawą o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw wymagania jakościowe dla danego paliwa określone zostały ze względu na ochronę środowiska, wpływ na zdrowie ludzi oraz prawidłową pracę silników zamontowanych w pojazdach (art. 3 ust. 1 ustawy). Paliwo niespełniające wymagań jakościowych godzi w te cele chronione ustawą. Odnośnie stanowiska Strony, iż stwierdzenie naruszenie jakości paliwa nie mogło uszkodzić silnika jest bez znaczenia dla wyniku sprawy.

Zgodnie z art. 24 ust. 1 ustawy o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw jeżeli przeprowadzone badania wykazały, że paliwo nie spełnia wymagań jakościowych określonych w ustawie, Zarządzający zobowiązuje kontrolowanego, w drodze decyzji, do uiszczenia kwoty stanowiącej równowartość kosztów przeprowadzonych badań. Stosownie do przepisu art. 12 ust. 1 ustawy o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw, zarządzającym jest Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

W związku z powyższym, Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, zobowiązuje Przedsiębiorcę do uiszczenia kwoty stanowiącej równowartość kosztów przeprowadzonych badań próbki benzyny bezołowiowej 98 nr 0610/13/8470 w wysokości 988,92 zł (łącznie z VAT). Zgodnie z art. 24 ust. 4 ustawy o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw, Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił wysokość należności pieniężnej na podstawie faktury nr DL/114/2013 z dnia 3 lipca 2013 r. wystawionej przez Polcargo International Sp. z o. o. w Szczecinie, za badania próbek paliw płynnych oraz załącznika nr 1 do faktury nr DL/114/2013 (poz. nr 20 próbka nr 0610/13/8470) - w wysokości 988,92 zł - łączny koszt badania z VAT.

Na podstawie art. 24 ust. 5 ww. ustawy o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw w związku z art. 2 § 2 i 47 § 1 Ordynacji podatkowej (t. j. Dz. U. z 2012 r. Nr 749), oraz art. 130 Kodeksu postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2013 r., poz. 267), Przedsiębiorca, jest obowiązany uiścić ww. należność pieniężną na rachunek Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów: NBP O/O WARSZAWA Nr 51 1010 1010 0078 7822 3100 0000 w terminie 14 dni od

dnia doręczenia niniejszej decyzji, a w przypadku złożenia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy w terminie 14 dni od dnia doręczenia decyzji utrzymującej w mocy zaskarżoną decyzję.

Biorąc powyższe pod uwagę, Prezes Urzędu Ochrony i Konkurencji i Konsumentów orzekł jak w sentencji.

Pouczenie:

Na podstawie art. 127 § 3 w zw. z art. 5 § 2 pkt. 4 Kodeksu postępowania administracyjnego, w zw. z art. 29 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, oraz w zw. z art. 129 § 2 Kodeksu postępowania administracyjnego od niniejszej decyzji stronie nie służy odwołanie, jednakże strona niezadowolona z niniejszej decyzji może, w terminie 14 dni od dnia jej doręczenia, zwrócić się do Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z wnioskiem o ponowne rozpatrzenie sprawy.

Z up. Prezesa Urzędu
Ochrony Konkurencji i Konsumentów
Małgorzata Kozak
Wiceprezes

Otrzymuje:

Kancelaria Radcy Prawnego Mariusza Kamyka, ul. Porcelanowa 19, 40-246 Katowice.